Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Gruplarını Kullanma Durumlarına Göre Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Algıları

Dr. Öğr. Üyesi Nesrin Hark Söylemez

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6306-5595>

Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Diyarbakır – TÜRKİYE

Prof. Dr. Behçet Oral

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6885-1683>

Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Diyarbakır – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 26.12.2019

Kabul: 25.04.2020

On-line Yayın: 25.06.2020

Anahtar Kelimeler

Sosyal Medya

Sosyal Medya Grupları

Çok Kültürlülük

Çok Kültürlü Eğitim

Öğretmen Adayları

Araştırma Makalesi

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.40312>

Öz

Bu araştırmanın temel amacı eğitim fakültesi lisans programlarının son sınıflarında öğrenim gören öğretmen adaylarının sosyal medya gruplarını kullanma durumlarına göre çok kültürlü eğitime ilişkin algılarını değerlendirmektir. Araştırmada nedensel karşılaştırma deseninden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılının güz döneminde Türkiye'deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinin son sınıflarında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın evreni büyük olduğu için çalışma evrenine ulaşmada zaman ve maliyet tasarrufu sağlayabilmek amacıyla örneklem alma yoluna gidilmiştir. Araştırma küme örnekleme yöntemiyle, 2016-2017 öğretim yılının güz döneminde Türkiye'nin her coğrafi bölgesinden seçilen 10 devlet üniversitesinin eğitim fakültelerinin son sınıflarında öğrenim gören 2152 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan bu araştırmada veri toplama aracı olarak Sosyal Medya Kullanım Anketi ve Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Algı Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde kestirisel istatistik yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçlarına ilişkin algılarının en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algılarının sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup/topluluk sayısına, en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet algılarının ise en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Hark Söylemez, N. ve Oral, B. (2020). Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Gruplarını Kullanma Durumlarına Göre Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Algıları. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 80, Summer, p. 33-48.

Student Teachers' Perceptions of Multicultural Education Based on Their Use Cases of Social Media Groups

Asst. Prof. Dr. Nesrin Hark Söylemez

Dicle University, Ziya Gokalp Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Diyarbakir –
TURKEY

Prof. Dr. Behçet Oral

Dicle University, Ziya Gokalp Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Diyarbakir –
TURKEY

Article History

Submitted: 26.12.2019

Accepted: 25.04.2020

Published Online: 25.06.2020

Key Words

Social Media

Social Media Groups

Multiculturalism

Multicultural Education

Teacher Candidates

Research Article

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.40312>

Abstract

The main purpose of this research is to assess the perceptions of the student teachers, currently studying in the final year of BA programs at education faculties, on multicultural education according to their use of social media groups. The senior student teachers of education faculties at the state universities in Turkey in the fall semester of 2016-2017 academic year constitute the universe of the research. Since the research universe was large, a cluster sampling method was used in order to save time and cost to reach the study universe. 2152 senior student teachers of education faculties across 10 state universities from each geographical region of Turkey in the fall term of 2016-2017 academic year participated in the study. The following data collection tools were used in this survey: Social Media Usage Questionnaire, Faculty of Education Undergraduate Students Multiculturalism and Multicultural Education Questionnaire. Inferential statistical approach was used to analyze the data. The perceptions of the student-teachers that participated in the survey showed a statistically significant difference related to the outcomes of the multicultural education in terms of the content of the social media group that is used most. The perceptions of the student-teachers that participated in the survey showed a statistically significant difference related to the effect of university education on multicultural education in terms of the number of membership of groups/communities on social media sites and the content of the social media group that are used most. The perceptions of the student-teachers that participated in the survey showed a statistically significant difference related to the equality and justice in terms of the content of the social media group that is used most.

GİRİŞ

Günümüz toplumundaki en etkili iletişim ortamlarından biri olarak ifade edilebilecek olan sosyal medya, bireylerin internet aracılığıyla zaman ve mekan kısıtlaması olmadan görüşlerini ifade etmelerine imkân tanıyan, sunmuş olduğu çoklu ortam özelliklerinin istenildiği şekilde kullanımına olanak sağlayan, başka bireylerle görüş alışverişi ve paylaşımına dayalı interaktif bir platformdur (Bulunmaz, 2011: 29). Sosyal medya, bireylerin sosyal ve profesyonel etkinliklerini paylaşabildiği, bilgilerini depolayabildiği, veri aktarımını gerçekleştirebildiği, beğeni ve yorum bildirebildiği kısacası dijital ortamda sosyalleşebildiği sanal ortamlar olarak ifade edilebilir (Çingay, 2015: 30). Onat (2010: 105) sosyal medyayı kullanıcıların birbirleriyle paylaşımında bulundukları, etkileşim içerisinde oldukları çevrimiçi ortamlar olarak tanımlamaktadır. Michael Fruchter'e göre sosyal medya; topluluk (community), iletişim (conversation), katkı (contribution), yorumlamak (commenting) ve uyum, işbirliği (collaboration) kavramlarından oluşmaktadır (Askeroğlu, 2010: 45). Sosyal medya, fikir ve bilgi alışverişi için çevrimiçi konuşma ortamlarında bir araya gelen insanlar arasındaki davranışları, uygulamaları ve aktiviteleri ifade eder (Safko ve Brake, 2009). Bu sanal ortam, yer ve zaman sınırlaması olmadığı için insanların birbirleriyle etkileşimde bulunmalarını kolaylaştırmaktadır (Mahmood ve Farooq, 2014: 55). Bunun yanı sıra mobil cihaz teknolojilerinin de sosyal medya uygulamalarına erişim kolaylığı sağlaması, kişiler arasındaki iletişimin ve sosyal etkileşimin gelişmesine katkı sağlamaktadır (Otu, 2015: 2).

Sosyal medya ortamlarında gerçekleştirilen aktivitelerin doğal bir sonucu olarak gruplar ortaya çıkmaktadır (Ahlqvist, Back, Halonen ve Heinonen, 2008: 20). Sosyal medya ortamlarında oluşturulan gruplar aracılığıyla bireyler kendi kurallarını kendileri oluşturmakta ve etkili bir şekilde fikir alışverişinde bulunabilmektedir. Sosyal medya gruplarında bireyleri bir araya getiren fiziksel yakınlık değil ortak ilgi alanlarıdır. Bu gruplar arasında gerçekleşen diyaloglar ve paylaşımlar, bireylerin, kişiler ve değerler hakkında geniş çapta bilgi sahibi olmasına zemin hazırlamaktadır.

Grup oluşturarak bir araya gelen insanlar, hem grupta kabul görmek için fikirlerini daha keskin dile getirebilmekte hem de grubu bir araya getiren ortak değerlerle ilgili yeni bilgiler edindikleri için kendi görüşlerini daha da keskinleştirebilmektedir (Şimşek, 2018: 6). Çünkü ortak görüş ve fikir sahibi insanlar gruplarda bir araya geldiklerinde etkileşimlerini sadece aynı görüş ve fikirlere sahip insanlarla sınırladıkları için kendi görüş ve fikirlerine daha fazla inanırlar. Ancak sosyal medyada bu yapılanmalara tepki olarak oluşturulmuş gruplarda vardır. Bu grupların amacı ise her türlü görüş ve fikir sahibi bireylerin düşüncelerini açıkça ifade edebilmelerini sağlamaktır.

Sosyal medya grupları aracılığıyla kullanıcılar kendi oluşturdukları kültür kodlarını kullanarak özgür bir alanı şekillendirmektedirler (Acun, Yücel, Belenkuyu ve Keleş, 2017: 560). Bu gruplarda gerçekleştirilen iletişim, düşüncelerimizi, bakış açılarımızı, davranışlarımızı, hayat tarzlarımızı, kültürel algılarımızı etkilemekte ve değiştirmektedir.

Kültür, insanların çevreleriyle ve birbirleriyle etkileşimleri sonucunda oluşan ürünleri ifade etmektedir (Ertürk, 1998). Aynı toplum içerisinde oluşan topluluklar yaşadıkları bölgeye, ortak geçmişlerine, sosyo-ekonomik statülerine ve ekonomik uğraş alanlarına göre kültürel farklılıklar gösterebilmektedirler (Efe ve Hark Söylemez, 2018: 312). Günümüz toplumlarının sahip olması gereken en önemli özelliklerden birisi farklı kültürel gruplara dâhil olan insanların bir arada hoşgörü içerisinde yaşamaları gerektiği konusunda bilinçli olmaları ve bir arada yaşayabilme becerilerine sahip olmalarıdır (Ferguson, 2008: 5). Bu durum beraberinde çok kültürlülük anlayışını ortaya çıkarmış ve farklı kültürel değerlere sahip insanların bir arada uyum içerisinde yaşayabilmesi gerekliliği ile çok kültürlü anlayışa duyulan gereksinim artmıştır. Çok kültürlü anlayışa göre bireylerin sahip oldukları tüm farklılıklar bir çeşitlilik olarak görülmeli ve her bir farklılık değerli görülmelidir. Çok kültürlülüğün eğitim boyutunu ifade eden çokkültürlü eğitim anlayışında da eğitim ortamındaki

bireylerin sahip olduğu tüm farklılar saygıyla karşılanmalı ve bu anlayış merkeze alınarak eğitim öğretim süreci planlanmalı ve yürütülmelidir. Eğitim öğretim ortamlarındaki fırsat eşitliğini sağlayabilmek için öncelikle bu süreci sağlıklı bir şekilde yönetmekle görevli öğretmenlerin çok kültürlü eğitim anlayışına yönelik pozitif bir bakış açısına sahip olmaları gerekmektedir.

Eğitim alanında çok kültürlülük ile ilgili yapılan çalışmalar, genellikle ölçek geliştirme, ölçek uyarlama, durum tespiti, öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının çok kültürlü tutum ve yeterliklerini ölçmeye yöneliktir (Toprak, 2008; Yazıcı, Başol ve Toprak, 2009; Yavuz ve Anıl, 2010; Başbay ve Kağnıcı, 2011; Başarır, 2012; Coşkun, 2012; Ünlü ve Örtten, 2013; Demircioğlu ve Özdemir, 2014; Başbay, Kağnıcı ve Sarsar, 2013; Damgacı ve Aydın, 2013; Taştekin, Bozkurt Yüksek, İzoglu, Güngör, Işık Uslu ve Demircioğlu, 2016; Aslan, 2017; Boydak-Özan ve Şengür, 2017). Yapılan incelemelerden sonra öğretmen adaylarının sosyal medyayı kullanmalarının çok kültürlü eğitime ilişkin algıları üzerindeki etkisini araştıran bir çalışmanın olmadığı görülmüştür.

2018 yılında YÖK tarafından güncellenen Eğitim Fakülteleri programlarında yer alan seçmeli dersler incelendiğinde öğretmen adaylarını çok kültürlü sınıf ortamlarında çalıştırmaya yönelik güncellemelerin yapıldığı görülecektir. Ayrıca Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen bazı aday öğretmen yetiştirme seminerlerinde de öğretmenlere çok kültürlülüğe yönelik pozitif bir bakış açısı kazandırılmaya çalışıldığı ifade edilebilir. Bu nedenlerle öğretmen adaylarının çok kültürlülüğe yönelik algılarının, bu algılarını etkileyebilecek muhtemel değişkenlerin incelenmesi oldukça önemli görülmektedir.

Ülkemizde sosyal medya platformlarının yüksek düzeyde kullanılıyor olması, sosyal medya gruplarının özellikle üniversite öğrencileri arasında yaygın olarak kullanılan faaliyetler arasında yer alması ve öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında farklı kültürel yapılara sahip ortamlarda görev alacak olmaları dikkate alındığında bu araştırma kapsamında öğretmen adaylarının oldukça yoğun olarak kullanılan sosyal medya gruplarını kullanma durumlarına göre çok kültürlü eğitime ilişkin algıları incelenmeye değer bulunmuştur.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının sosyal medya gruplarını kullanma durumlarına göre çok kültürlü eğitime ilişkin algılarını değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime ilişkin algıları;

- Sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup/topluluk sayısına,
 - En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine,
- göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1. YÖNTEM

1.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının sosyal medya gruplarını kullanma durumlarına göre çok kültürlü eğitime ilişkin algılarını belirlemeye yönelik olarak yapılan bu çalışmada nedensel karşılaştırma deseninden yararlanılmıştır. Nedensel karşılaştırma araştırmalarda, gruplar arasındaki farklılıkların nedenleri ve sonuçları koşullara ve katılımcılara herhangi bir müdahale yapılmadan belirlenir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013: 16). Nedensel karşılaştırma yöntemi kritik bir değişkende farklılık gösteren ve karşılaştırılabilir olan örneklemelerin karşılaştırılmasını içerir (Borg ve Gall, 1989; Akt. Balci, 2009).

1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2016-2017 eğitim-öğretim yılının güz döneminde Türkiye'deki devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerinin son sınıflarında öğrenim gören öğretmen adayları

oluşturmaktadır. Son sınıf öğretmen adaylarının araştırmaya dâhil edilmesinin nedeni, lisans eğitimlerini tamamlamak üzere olduklarından dolayı eğitim- öğretim ortamlarında uygulayıcı konumunda yer almaya daha yakın olmaları ve ayrıca okullarda öğretmenlik uygulamalarına devam etmelerinden dolayı çok kültürlülüğe ve çok kültürlü eğitime ilişkin algılarının daha belirgin olabileceğinin düşünülmesidir.

Araştırmanın çalışma evreni büyük olduğu için çalışma evrenine ulaşmada zaman ve maliyet tasarrufu sağlayabilmek amacıyla örneklem alımına gidilmiştir. Evreni temsil edebilecek şekilde küme örnekleme yöntemi ile üniversiteler gibi alt kümelerden veriler toplanmıştır. Küme örnekleme yöntemi evrendeki bütün kümelerin ayrı ayrı eşit seçilme şansına sahip oldukları durumlarda kullanılan bir yöntemdir (Karasar, 2012). Bu örnekleme yöntemi, birden fazla evren biriminin oluşturduğu kümeler olarak tanımlanabilir. Bu durumda evrenden grup temelinde örneklem alınmaktadır (Büyüköztürk vd., 2013: 82). Bu durumda araştırmanın örneklemini, küme örnekleme yöntemiyle Türkiye'nin farklı coğrafi bölgelerinden seçilen 10 devlet üniversitesinin eğitim fakültelerinin son sınıflarında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarına ilişkin bazı bilgiler aşağıdaki tablolarda verilmiştir:

Tablo 1. Üniversitelere Göre Katılımcı Sayıları

Üniversiteler	N	%
Fırat Üniversitesi	177	8.2
İnönü Üniversitesi	241	11.2
Dicle Üniversitesi	263	12.2
Gaziantep Üniversitesi	115	5.3
Cumhuriyet Üniversitesi	253	11.8
Erciyes Üniversitesi	188	8.7
Afyon Kocatepe Üniversitesi	241	11.2
Uludağ Üniversitesi	282	13.1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	277	12.9
Çukurova Üniversitesi	115	5.3
Toplam	2152	100

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Bölümlerine ve Anabilim Dallarına Göre Dağılımları

Bölüm	Anabilim dalları	N	%
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü	BÖTE	233	10.8
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü	Fen Bilgisi Eğitimi	343	15.9
	Matematik Eğitimi	478	22.2
Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü	Sosyal Bilgiler Eğitimi	414	19.2
	Türkçe Eğitimi	438	20.4
Yabancı Diller Eğitimi Bölümü	İngiliz Dili Eğitimi	174	8.1
	Alman Dili Eğitimi	72	3.3
Toplam:		2152	100

1.3. Veri Toplama Araçları

Öğretmen adaylarının sosyal medya gruplarını kullanma durumlarına göre çok kültürlü

eğitime ilişkin algılarını değerlendirmek amacıyla yapılan bu çalışmada öğretmen adaylarının sosyal medya gruplarını kullanma durumlarını belirleyebilmek için araştırmacı tarafından oluşturulan bir anket kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime ilişkin algılarını ölçmek için ise 2015 yılında Alanay tarafından geliştirilen “Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Algı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekteki maddeler üç faktör (boyut) altında toplanmıştır. Bu faktörlerin isimleri aşağıdaki gibidir:

Çok Kültürlü Eğitimin Sonuçları (ÇES): Çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitime önem verilmesi sonucunda oluşacak durumlara yönelik algıyı göstermektedir.

Üniversite Eğitiminin Çok Kültürlü Eğitime Etkisi (ÜEÇEE): Üniversitede alınan derslerin çok kültürlülüğe ve çok kültürlü eğitime etkisinin ne olduğuna dair algıyı göstermektedir.

Eşitlik ve Adalet (EA): Çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitim bağlamında eşitlik ve adalet algısını göstermektedir.

1.3.1. Doğrulamalı Faktör Analizi ve Güvenirlik Analizi

Alanay (2015) tarafından geliştirilen ölçek yapısının doğrulanıp doğrulanmadığının belirlenmesi amacıyla, araştırmacı tarafından 295 öğretmen adayından edinilen veri setine IBM AMOS programı aracılığıyla doğrulamalı faktör analizi yapılmıştır.

Yapılan doğrulamalı faktör analizi sonucunda elde edilen uyum indeksleri incelendiğinde, Ki-Kare değerinin ($\chi^2=246.100$, $N=295$, $p=0.00$) anlamlı olduğu ve $X^2/sd=2.82$ oranının elde edildiği görülmüştür. Elde edilen bu değerin 3’ün altında çıkması mükemmel uyuma işaret etmektedir (Kline, 2005; Sümer, 2000; Jöreskog ve Sörbom, 1993). Bu çalışmada GFI= 0.88 olarak bulunmuştur. GFI’nın 0.70’den yüksek olması faktör modelinin orijinal değişkenliği yeterince iyi açıkladığını, modelin kullanılabilir, uygun, iyi bir model olduğunu göstermektedir (Özdamar, 2013). Analizde elde edilen AGFI değerinin ise 0.80’den büyük olması durumunda modelin gerçek verilerle sağladığı uyumun kabul edilebilir düzeyde olduğu anlamına gelmektedir (Şimşek, 2007). Yapılan DFA sonucunda RMSEA değeri 0.079 olarak bulunmuştur. RMSEA değerinin 0.05’ten küçük olması, model uygunluğunun mükemmelliğini gösterirken; 0.08 değeri ise kabul edilebilir bir sınırdan olduğunu göstermektedir (Schermelleh Engel ve Moosbrugger, 2003). RMR değerinin 0.10’dan düşük olması modelin gerçek verilerle uyumunun kabul edilebilir olduğu anlamına gelmektedir (Şimşek, 2007). RMR için $< .05$ ölçüt olarak alındığında da elde edilen RMR değerinin kabul edilebilir düzeyde olduğunu söyleyebiliriz. Yapılan doğrulamalı faktör analizi sonuçlarına göre, ölçeğin üç boyutlu yapısının uyum istatistikleriyle doğrulandığı söylenebilir.

Çok kültürlü eğitime ilişkin algı ölçeğinin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı “çok kültürlü eğitimin sonuçları” alt boyutu için 0,81; “üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi” alt boyutu için 0,83 ve “eşitlik ve adalet” alt boyutu için 0,71 olarak bulunmuştur. Bu değerler her bir madde için güvenirliliğin geçerli düzeyde olduğunu göstermektedir.

1.4. Verilerin Analiz Edilmesi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi SPSS paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde kestirisel istatistik yaklaşımı kullanılmıştır. Bu yaklaşım, istatistiksel hipotezler veya araştırma hipotezleri sınanarak, istatistikler arasında bir farkın veya değişkenler arasında bir ilişkinin olup olmadığının değerlendirilmesidir (Balcı, 2009). Yapılacak analizlere geçmeden önce, verilerin nasıl bir dağılım gösterdiği incelenmiştir. Bu kapsamda değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş ve yapılan Kolmogorov-Smirnov^a normal dağılıma uygunluk testi sonucunda öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime ilişkin algılarını oluşturan alt boyutlara ilişkin puanların, (p) anlamlılık değeri çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutu için $p=.000<0.005$, çarpıklık= -.804, basıklık= 1.346, üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutu için $p=.000<0.005$, çarpıklık=.616, basıklık=.144, eşitlik ve adalet algısı boyutu için ise $p=.000<0.005$, çarpıklık=-1.226, basıklık=1.905 olarak bulunmuştur. Bulunan p değerleri 0.05 anlamlılık seviyesinden küçüktür. Yapılan analizlerden sonra

verilen normal dağılım göstermediği dolayısıyla parametrik testin varsayımlarını sağlamadığı görülmüştür. Bu nedenle verilerin analizinde non-parametrik testlerden Mann Whitney U ve Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmış ve anlamlılık değeri $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Kruskal-Wallis varyans analizinde anlamlı bir farklılık bulunduğu takdirde anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını test etmek için post-hoc yöntemi olarak Dunn Testi uygulanmıştır. Dunn'ın çoklu karşılaştırma yöntemi, ortalamalar arasında C tane planlanmış kontrast için hipotezler test edildiğinde kullanımı uygun olan bir yöntemdir (Kirk, 1982).

2. BULGULAR

Bu bölümde bulgular ve ilgili yorumlar araştırmanın alt amaçlarının verilişindeki sıraya göre sunulmuştur.

2.1. “Çok Kültürlü Eğitimin Sonuçları” Boyutuna İlişkin Bulgular

2.1.1. Çok Kültürlü Eğitimin Sonuçları Boyutuna İlişkin Algıların “Sosyal Medya Sitelerinde Üyesi Olunan Grup Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin verilerle yapılan Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 3). Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Kruskal-Wallis testinden sonra post-hoc test olarak Dunn'ın parametrik olmayan karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Çok Kültürlü Eğitimin Sonuçları Boyutuna İlişkin Algıların “Sosyal Medya Sitelerinde Üyesi Olunan Grup Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Dunn Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Üye değilim	413	1132.59				
1 – 10 arası	1332	1041.62	3	7.912	.048	“Üye değilim” ile “1- 10 arası”
11 – 20 arası	245	1093.91				
21 ve daha fazla	148	1103.98				

Tablo 3 incelendiğinde sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısına göre öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısı “Üye değilim” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1132.59, “1-10 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1041.62 ve “11-20 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1093.91 ve “21 ve daha fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1103.98'dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p = 0.048 < 0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitim sonuçları boyutuna ilişkin puanları, sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Dunn testi sonuçlarına göre ise; Sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısı “Üye değilim” olan öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “1-10 arası” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısının, öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutuna ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

2.1.2. Çok Kültürlü Eğitimin Sonuçları Boyutuna İlişkin Algıların “En Fazla Zaman Geçirilen Sosyal Medya Grubunun İçeriğine” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin verilerle yapılan Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 4). Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Kruskal-Wallis testinden sonra post-hoc test olarak Dunn'in parametrik olmayan karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Çok Kültürlü Eğitimin Sonuçları Boyutuna İlişkin Algıların “En Fazla Zaman Geçirilen Sosyal Medya Grubunun İçeriğine” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Dunn Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Eğitim	435	1071.93				
Siyasi	128	1115.08				
Eğlence	990	1014.61	4	21.972	.000	Kültürel ile Eğlence
Kültürel	483	1163.44				Kültürel ile Eğitim
Diğer	92	976.43				Kültürel ile Diğer

Tablo 4 incelendiğinde en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Eğitim” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1071.93, “Siyasi” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1115.08, “Eğlence” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1014.61, “Kültürel” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1163.44 ve “Diğer” olanların sıra değerlerinin ortalaması 976.43’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.000<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitim sonuçları boyutuna ilişkin puanları, en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Dunn testi sonuçlarına göre ise; En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Kültürel” olan öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “Eğitim” “Eğlence” ve “Diğer” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğinin, öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutuna ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

2.2. “Üniversite Eğitiminin Çok Kültürlü Eğitime Etkisi” Boyutuna İlişkin Bulgular

2.2.1. Üniversite Eğitiminin Çok Kültürlü Eğitime Etkisi Boyutuna İlişkin Algıların “Sosyal Medya Sitelerinde Üyesi Olunan Grup Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin verilerle yapılan Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 5). Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Kruskal-Wallis testinden sonra post-hoc test olarak Dunn'in parametrik olmayan karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Üniversite Eğitiminin Çok Kültürlü Eğitime Etkisi Boyutuna İlişkin Algıların “Sosyal Medya Sitelerinde Üyesi Olunan Grup Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal- Wallis Varyans Analizi ve DunnTesti Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamli Farkın Olduğu Gruplar
Üye değilim	413	1023.03				“1- 10 arası” ile “21 ve daha fazla arası”
1 – 10 arası	1332	1089.15	3	10.194	.017	“11-20 arası” ile “21 ve daha fazla arası”
11 – 20 arası	245	1111.54				
21 ve daha fazla	148	952.73				

Tablo 5 incelendiğinde sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısına göre öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısı “Üye değilim” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1023.03, “1-10 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1089.15 ve “11-20 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1111.54 ve “21 ve daha fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması 952.73’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.017<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin puanları, sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Dunn testi sonuçlarına göre ise; Sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısı “1-10 arası” ve “11-20 arası” olan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “21 ve daha fazla” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısının, öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

2.2.2. Üniversite Eğitiminin Çok Kültürlü Eğitime Etkisi Boyutuna İlişkin Algıların “En Fazla Zaman Geçirilen Sosyal Medya Grubunun İçeriğine” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin verilerle yapılan Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 6). Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Kruskal-Wallis testinden sonra post-hoc test olarak Dunn'in parametrik olmayan karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Üniversite Eğitiminin Çok Kültürlü Eğitime Etkisi Boyutuna İlişkin Algıların “En Fazla Zaman Geçirilen Sosyal Medya Grubunun İçeriğine” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal- Wallis Varyans Analizi ve Dunn Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamli Farkın Olduğu Gruplar
Eğitim	435	1119.93				Kültürel ile Siyasi
Siyasi	128	892.46				Eğitim ile Siyasi
Eğlence	990	1036.14	4	20.448	.000	Eğlence ile Siyasi
Kültürel	483	1123.42				Kültürel ile Eğlence
Diğer	92	1037.64				Eğitim ile Eğlence

Tablo 6 incelendiğinde en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin puanlarının sıra

değerlerinin ortalamasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Eğitim” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1119.93, “Siyasi” olanların sıra değerlerinin ortalaması 892.46, “Eğlence” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1036.14, “Kültürel” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1123.42 ve “Diğer” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1037.64’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.000<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin puanları, en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Dunn testi sonuçlarına göre ise;

- En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Kültürel”, “Eğitim” ve “Eğlence” olan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “Siyasi” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir.

- En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Kültürel”, “Eğitim” olan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “Eğlence” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğinin, öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

2.3. “Eşitlik ve Adalet” Boyutuna İlişkin Bulgular

2.3.1. Eşitlik ve Adalet Boyutuna İlişkin Algıların “Sosyal Medya Sitelerinde Üyesi Olunan Grup Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin verilerle yapılan Kruskal-Wallis varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 7’ de sunulmuştur.

Tablo 7. Eşitlik ve Adalet Boyutuna İlişkin Algıların “Sosyal Medya Sitelerinde Üyesi Olunan Grup Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Üye değilim	413	1121.76				
1 – 10 arası	1332	1055.98	3	4.367	.224	-
11 – 20 arası	245	1042.17				
21 ve daha fazla	148	1090.57				

Tablo 7 incelendiğinde sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısı “Üye değilim” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1121.76, “1-10 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1055.98 ve “11-20 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1042.17 ve “21 ve daha fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1090.57’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.224>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet boyutuna ilişkin puanlarının, sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgulara göre sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısının, öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet boyutuna ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

2.3.2. Eşitlik ve Adalet Boyutuna İlişkin Algıların “En Fazla Zaman Geçirilen Sosyal Medya Grubunun İçeriğine” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin verilerle yapılan Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir (Tablo 8). Gruplar arasında gözlenen anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Kruskal-Wallis testinden sonra post-hoc test olarak Dunn'in parametrik olmayan karşılaştırması yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Eşitlik ve Adalet Boyutuna İlişkin Algıların “En Fazla Zaman Geçirilen Sosyal Medya Grubunun İçeriğine” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Dunn Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Eğitim	435	1048.58	4	16.966	.002	Kültürel ile Eğitim
Siyasi	128	1135.85				Kültürel ile Eğlence
Eğlence	990	1028.85				Kültürel ile Diğer
Kültürel	483	1149.72				
Diğer	92	976.72				

Tablo 8 incelendiğinde en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçları boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Eğitim” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1071.93, “Siyasi” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1115.08, “Eğlence” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1014.61, “Kültürel” olanların sıra değerlerinin ortalaması 1163.44 ve “Diğer” olanların sıra değerlerinin ortalaması 976.43’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.002<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet boyutuna ilişkin puanları, en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Dunn testi sonuçlarına göre ise; En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Kültürel” olan öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “Eğlence”, “Eğitim” ve “Diğer” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğinin, öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet boyutuna ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısına göre öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçlarına ilişkin algıları incelendiğinde; sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısının öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçlarına ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu görülmüştür. Ayrıca sosyal medya sitelerinde yer alan gruplara üyeliği olan öğretmen adaylarının çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitime önem verilmesi sonucunda oluşacak durumlara yönelik algıları herhangi bir gruba üyeliği olmayan öğretmen adaylarının algılarından daha yüksek çıkmıştır. Bu durum grupların üyeleri üzerindeki etkileri ile ilişkili olarak açıklanabilir.

Sosyal medya ortamları, bireysel hareketten çok toplu harekete imkân sağlar. Bu ortamlardaki sosyal hareketlerin çıkış noktası da budur. Sosyal medya ortamlarında oluşturulan gruplar ortak bir amaç doğrultusunda bir araya gelmiş insanların oluşturduğu topluluklardır (Toprak, Yıldırım, Aygül,

Binark, Börekçi ve Çomu, 2009). Ortak görüş etrafında bir araya gelen bireylerin oluşturduğu sosyal medya gruplarındaki etkileşim ve paylaşım arttıkça bireyler ortak değerlerine daha çok sahip çıkmaya başlamaktadırlar. Bu gruplara üye olan bireyler sadece üyelik gerçekleştirdikleri grupların paylaşımlarından haberdar olurken kendi düşüncelerinden farklı görüşlerin paylaşımlarından da tamamen uzaklaşmış olurlar.

Bugün gruplar bir araya gelip “biz” olmaları sayesinde kendileri gibi düşünmeyenlerin karşısında oluşturdukları güçle sağlam bir şekilde durabilmektedirler. Hatta kendilerinden olmayanlarla karşılaşmak birliklerini ve bağlılıklarını daha da güçlendirmektedir (Shirky, 2010: 184). Sosyal medya kullanımı yaygınlaştıkça toplumsal ilişkiler üzerindeki olumsuz etkileri de bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Özellikle yönlendirme etkisi ile kolaylıkla manipüle aracı olarak kullanılması, gözetimi kolaylaştırması, nefret söylemini yaymaya müsait olması, asimilasyon çalışmaları için fırsat sunması gibi özellikleri ile uzmanlar tarafından eleştirilebilmektedir (Çingay, 2015: 37). Bu şekilde insanların kendilerinden olmayanları ötekileştirmelerine, onları dışlayıcı tavırlar sergilemelerine neden olabilmektedirler. Dolayısıyla gruplara üyeliği olmayan öğretmen adaylarının olanlara göre farklılıklara karşı daha kucaklayıcı olduklarını, gruplara üyeliği olanların farklılıklara karşı tolerans düzeylerinin azaldığını söyleyebiliriz. Bu nedenle gruplara üyeliği olmayan öğretmen adaylarının olanlara göre çok kültürlü eğitime ilişkin daha olumlu bir bakış açısına sahip olması beklenen bir sonuçtur.

Araştırmada en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitimin sonuçlarına ilişkin algıları incelendiğinde; en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğinin, öğretmen adaylarının çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitime önem verilmesi sonucunda oluşacak durumlara yönelik algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir. Ayrıca en fazla zaman geçirdikleri sosyal medya grubunun içeriği “Kültürel” olan öğretmen adaylarının çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitime önem verilmesi sonucunda oluşacak durumlara yönelik algıları, “Eğitim”, “Eğlence” ve “Diğer” olan öğretmen adaylarının algılarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Sosyal medya, kullanıcılarını gruplamaya meyillidir. Çünkü kullanıcıların gruplanması hedef kitle içerisinde yer alan daha fazla insana daha doğru bir şekilde ulaşabilmek için önemlidir (Sarı, 2014: 33). Sosyal medyada gruplar; sosyal medya kullanıcılarının çeşitli platformlarda biraraya gelerek oluşturduğu farklı büyüklüklerdeki topluluklar olarak ifade edilebilir (Kietzmann, Hermkens, McCarthy ve Silvestre, 2011: 247). Kullanıcılar amaçları doğrultusunda ilgilerini çeken içeriklere göre dâhil olacakları grupları seçerler. Kültürel içerikli gruplara üye olan bireyler daha fazla kültürel etkileşim içerisinde olduklarından çok kültürlülüğe ve çok kültürlü eğitime yönelik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algılarının, sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup/topluluk sayısına, en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmada sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısına göre öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algıları incelendiğinde; sosyal medya sitelerinde üyesi olunan grup sayısının öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu görülmüştür. Sosyal medya sitelerinde üyesi oldukları grup/topluluk sayısı fazla olan öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlüğe ve çok kültürlü eğitime etkisinin daha az olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Sosyal medya, iletişimdeki sınırları azaltmakta, benzer düşünceler sahip bireylerin aynı platformda bir araya gelmesini sağlamaktadır. Sosyal medyanın benzer kişilik özelliklerine ve ilgi

alanlarına sahip bireyleri bir araya getirebilme özelliği sayesinde gruplar oluşturulmaktadır (Kılıç, 2015: 69). Gruplar, benzer görüşlere ve düşünce yapılarına sahip bireylerin iletişim kurabildikleri, ortak düşünceler, ilgi alanları ve beğeniler etrafında bir araya geldikleri ortamlar olarak ifade edilebilirler (Shao, 2009: 12). Oluşan grupların aynı amaç etrafında bir araya gelen insanlar olmaları, onları kendi içlerinde kenetlendirirken diğerlerinden uzaklaştırmaktadır. Grupların farklılaşmaları ise kutuplaşmaların oluşmasına neden olmaktadır (Altıntaş, 2003: 2). Oluşan bu durum bireylerde kendileri gibi düşünenler ve düşünmeyenler şeklinde bir algıya neden olduğu için farklılıklara karşı kucaklayıcı bir tutumun gelişmesine engel olabilmektedir.

Bu durumda öğretmen adaylarının sosyal medya sitelerinde üyesi oldukları grup sayısının fazla olmasının sosyal medya kullanımının eğitim öğretim sürecinde çok kültürlü bakış açısı kazandırmaya yönelik üstlendiği örtük etkiyi azalttığını söylenilebilir. Çok fazla gruba üye olmanın bireyler üzerinde çok kültürlülüğe yönelik oluşturduğu bu negatif örtük etki, öğretmen adaylarının üniversite eğitimlerinin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algılarını daha düşük olarak algılamalarına neden olmuş olabilir.

Araştırmada en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algıları incelendiğinde; en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğinin öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisi boyutuna ilişkin algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu görülmüştür. Sosyal medya grubunun içeriğine göre öğretmen adaylarının üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algılarının anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Kültürel içerikli grupları takip eden öğretmen adayları üniversite eğitiminin çok kültürlü eğitime etkisine ilişkin algılarının en yüksek, “Siyasi” içerikli gruplarda zaman geçiren öğretmen adaylarının algılarının ise en düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda kültürel içerikli sosyal medya gruplarının çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitime ilişkin olumlu bir bakış açısı kazandırmaya yönelik örtük etkisinin siyasi içerikli sosyal medya gruplarınınkinden daha fazla olabileceği söylenilebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet algılarının en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmada en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğine göre öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet algıları incelendiğinde; en fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriğinin öğretmen adaylarının eşitlik ve adalet algıları üzerinde etkili bir değişken olduğu görülmüştür. En fazla zaman geçirilen sosyal medya grubunun içeriği “Kültürel” olan öğretmen adaylarının, eşitlik ve adalet algıları, “Eğlence”, “Eğitim ve “Diğer” olan öğretmen adaylarının algılarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Ortak amaçlar doğrultusunda bir araya gelen bireylerin oluşturduğu gruplar içerikleri doğrultusunda bireylerin çeşitli konulara ilişkin algıları üzerinde etkili olabilmektedir. Bu durumda kültürel içerikli sosyal medya gruplarının çok kültürlülük ve çok kültürlü eğitim bağlamında eşitlik ve adalet algısı üzerinde eğlence, eğitim ve diğer içerikli gruplara göre daha etkili olması beklenen bir sonuçtur.

ÖNERİLER

- Yapılan araştırmanın sonucuna göre sosyal medya ortamlarında 1-10 arası gruba üye olan öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime ilişkin algılarının üye olmayan öğretmen adaylarından daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu durum sosyal medya gruplarının aynı düşünceye sahip insanları bir araya getirmesi, “biz” ve “ötekiler” anlayışı oluşturmaları ile açıklanmıştır. Dolayısıyla sosyal medya gruplarının kutuplaştırıcı değil de uzlaştırıcı bir işlev üstlenmesi sağlanmaya çalışılmalıdır.

• Öğretim elemanları tarafından sosyal medya grupları oluşturularak, oluşturulan gruplara farklı görüşlere sahip bireylerin katılımı sağlanmalı ve tüm bireylere kendilerini hoşgörülü bir ortam içerisinde ifade edebilme imkânı verilmelidir. Öğretim elemanları bu ortamların düzenleyicisi olarak süreçte yönetici vasfıyla yer almalıdırlar.

• Bu çalışmada öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime yönelik algıları araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına verdikleri cevaplar çerçevesinde ele alınmıştır. Yapılacak gözlemlerle ve yüz yüze görüşmelerle elde edilen sonuçların detaylandırılması mümkündür.

Bilgilendirme: Bu araştırma ikinci yazarın danışmanlığında, birinci yazarın “Öğretmen adaylarının sosyal medya kullanma durumlarına göre çokkültürlü eğitime ilişkin görüşleri” başlıklı doktora tezinin bir bölümüne dayalı olarak hazırlanmıştır.

KAYNAKÇA

- Acun, İ., Yücel, C., Belenkuyu, C. ve Keleş, S. (2017). Examination of Social Media Use of University Students. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 23(4), 559-602.
- Ahlqvist, T., Back, A., Halonen, M. & Heinonen, S. (2008). Social Media Roadmaps Exploring the Futures Triggered by Social Media. VTT Research Notes 2454.
- Alanay, H. (2015). *Eğitim Fakültesi Lisans Öğrencilerinin Çok Kültürlülüğe ve Çok Kültürlü Eğitime Dair Görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Altıntaş, H. (2003). Türk Siyasal Sisteminde Siyasal Partiler ve Kentleşmenin Kutuplaşma Sürecine Etkileri. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, (5), 1-31.
- Askeroglu, O. (2010). *Pazarlama Odaklı Halkla İlişkiler Uygulamalarında Sosyal Medyanın Rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan, S. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Çok Kültürlü Eğitim İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 231-253.
- Balcı, A. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler (7.Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Başarı, F. (2012). *Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Görüşlerinin ve Öz-Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi (Erciyes Üniversitesi Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Başbay, A. ve Kağnıcı, D. Y. (2011). Çok Kültürlü Yeterlik Algıları Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 36(161), 199-212.
- Başbay, A., Kağnıcı, Y. ve Sarsar, F. (2013). Eğitim Fakültelerinde Görev Yapmakta Olan Öğretim Elemanlarının Çokkültürlü Yeterlik Algılarının İncelenmesi. *Turkish Studies*, 8(3), 47-60.
- Bulunmaz, B. (2011). Otomotiv Sektöründe Sosyal Medyanın Kullanımı ve Fiat Örneği. *Global Media Journal Turkish Edition*, 2(3), 19-50.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E. Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (13. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Boydak Özcan, M. ve Şengür, D. (2017). Öğretmenlerin Çok Kültürlü Eğitim ve Anadilde Eğitim Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(2), 113-121.
- Coşkun, M. K. (2012). Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Tutumları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (34).
- Çingay, A. (2015). *Sosyal Medyanın Kitleleştirici ve Yalnızlaştırıcı Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Damgacı, F. ve Aydın, H. (2013). Akademisyenlerin Çok Kültürlü Eğitime İlişkin Tutumları. *Electronic Journal of Social Sciences*, 12(45), 325-341.

- Demircioğlu, E. ve Özdemir, M. (2014). Pedagojik Formasyon Öğrencilerinin Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 211–232.
- Efe, R. ve Hark Söylemez, N. (2018). Öğretmen Yetiştirme Programları ve Çok Kültürlülük. Öğretmen Yetiştirme Sistemimiz (Dün, Bugün ve Yarın). M. Ergün, B. Oral, ve T. Yazar (Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Ferguson, L. (2008). Çok Kültürlülüğe Giriş, Future Worlds Center, (Ed. Yiannis Laouris), Nicosia, Cyprus.
- Jöreskog, K. G. & Sörbom, D. (1993). *Lisrel 8: Structural Equation Modeling with the Simplis Command Language*. Hillsdale: Erlbaum Associates Publishers.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (20. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, Ç. (2015). *Gündem Belirleme Kuramı Çerçevesinde Siyasal Karar Verme Sürecine Sosyal Medya Etkisinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.
- Kietzmann, J.H., Hermkens, K., McCarthy, I.P. ve Silvestre, B.S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the Functional Building Blocks of Social Media, *Business Horizons*, 54, 241-251.
- Kirk, R. E. (1982). *Experimental Design*. Procedures for The Behavioral Sciences SAGE Publications, Inc.
- Kline, R. B. (2005). *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.
- Mahmood, S. & Farooq, U. (2014). Facebook Addiction: A Study of Big-Five Factors and Academic Performance Amongst Students of IUB. *Global Journal of Management and Business Research*, 14(5), 55-71.
- Onat, F. (2010). Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Sivil Toplum Örgütleri Üzerine Bir İnceleme. *İletişim, Kuram ve Araştırma Dergisi* (31), 105.
- Otu, A. A. (2015). Social Media Addiction among Students of the University of Ghana (Masterdissertation). Retrieved from <http://hdl.handle.net/123456789/21223>
- Özdamar, K. (2013). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi (9. Baskı)*. Eskişehir: Nisan Kitabevi, 1. Cilt.
- Özdamar, K. (2013). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi (9. Baskı)*. Eskişehir: Nisan Kitabevi, 2. Cilt.
- Safko, L. ve Brake, D. K. (2009). *The Social Media Bible: Tactics, Tools and Strategies for Business Success*. USA, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.
- Sarı, M. (2014). *Sosyal Medyanın Sosyal Hareketler Üzerindeki Etkisi: Gezi Parkı Platformu Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Schermelleh Engel, K. & Moosbrugger, H. (2003). Models: Tests of Significance and Descriptive. *Psychological Research Online*, 8 (2).
- Shao, G. (2009). Understanding the Appeal of User-Generated Media: A Uses and Gratification Perspective. *Internet Research*, Vol:19, Issue: 1, pp.7-25.
- Shirky, Clay (2010). *Herkes Örgüt*. Çev. Pınar Şiraz. İstanbul: Optimist Yayınları
- Sümer, N. (2000). Yapısal Eşitlik Modelleri: Temel Kavramlar ve Örnek Uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, (3)6, 49-73.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş: Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. İstanbul: Ekinoks Yayınları.
- Şimşek, V. (2018). Post-Truth ve Yeni Medya: Sosyal Medya Grupları Üzerinden Bir İnceleme. *Global Media Journal TR Edition*.
- Taştekin, E., Bozkurt Yükçü, Ş., İzoglu, A., Güngör, İ., Işık Uslu, A. E. ve Demircioğlu, H. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çokkültürlü Eğitime Yönelik Tutumlarının ve Algılarının İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1–20.

- Toprak, G. (2008). Öğretmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçeğinin Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Toprak, A., Yıldırım, A., Aygöl, E., Binark, M., Börekçi, S. ve Çomu, T. (2009). *Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: "Görülüyorum Öyleyse Varım!"* (1. Baskı). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Ünlü, İ. ve Örtten, H. (2013). Öğretmen Adaylarının Çok Kültürlülük ve Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Algılarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 287-302.
- Yavuz, G. ve Anıl, D. (2010). Öğretmen Adayları İçin Çok Kültürlü Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *International Conference on New Trends in Education and Tehir Implicationas*. 11-13 November, Antalya, 1056-1062
- Yazıcı, S., Başol, G. ve Toprak, G. (2009). Öğretmenlerin Çok Kültürlü Eğitim Tutumları: Bir Geçerlik Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 229-242.